

SZLEZÁK RÁFAEL, A HARANGÖNTŐ

ÍRTA: Horváth Csaba

Slezák Ráfael

(FORRÁS: WWW.GYERTYALANG.HU)

Az írás már megjelent a www.rakosplaotaanno.hu oldalon.

Aki szeret rádiózni az tudja vagy emlékszik rá, hogy délben a Kossuth Rádióban egy-egy templom harangozását lehet meghallgatni. A harangozáskor elmondják, hogy mely település harangja szól, és a harangöntő neve is elhangzik. A „Slezák Ráfael öntötte Rákospalotán...” mondatot de sokszor hallottuk!

Millisits Máté és L. Kiss Katalin tollából már olvashattunk a Szlezák László-féle öntöde történetéről¹. Szlezák László (1870-1953) 1911-ben Thury János, majd fia Ferenc műhelyét vette át Egry Ferenc-től, mely üzemben már 1902-től üzletvezető volt. Unokaöccse Szlezák Ráfael (1887-1959) 17 évvel fiatalabb volt nála, ő 1903-ban kezdett el a műhelyben dolgozni. Mindketten a mai Szlovákia területéről, a nagyszombati járásban található Ispáca községből származnak. Ráfael unokabátyja keze alatt dolgozott évtizedeken át, együtt öntötték a háborús rekviráció után pótlandó, illetve az újonnan rendelt harangokat. Szlezák László 1934-ben (64 évesen) az akkor hatéves Gombos Lajost – aki második nejének még a házasságuk előtt született gyermeke volt – adoptálta, fiának tekintette, és önmaga utódját látta benne. Ez a döntés szolgálhatott Ráfael kilépésének alapjául, aki ekkor 47 éves volt és úgy érezhette – talán joggal – hogy akkor itt neki már nincs keresnivalója, mert unokabátyja nem neki fogja átadni a későbbiekben a harangöntő műhelyt.

Így Ráfael 1935-ben László műhelyének tőszomszédságában a mai XIII. kerületi Frangepán utca 80. szám alatt megnyitotta saját műhelyét (László műhelye a Frangepán utca 77-ről, tehát az utca túloldaláról nyílt, és a hosszú telek átért egészen a Petneházy utca 78. szám alá). Szlezák László műhelyében a legjobb években akár százan is dolgoztak, ő volt a vezető, a fizikai munka mellett az irányító szerep is neki jutott. Ezzel szemben Ráfael haláláig maga öntötte a harangokat, természetesen segédei segítségével. Nyilván az sem tett jót a békességnek, hogy Ráfael konkurenciát csinált Lászlónak – így útjaik szétváltak.

¹ Harangöntöde centenáriumi – Örökség 14. évf. 9-10. szám 2010. 09-10 hó

Érdekes ipar a harangöntés

Kevesen tudnak a harangöntő iparról, pedig az a munka, amit ezen a téren a fasiszta pusztítás óta végeztünk, nem kis jelentőségű.

Több mint 300 harangot öntött a felszabadulás óta az ország egyik legidősebb, aranyéremmel kitüntetett mestere, a Szlezák Ráfael rákospalotai cég, Zrínyi-utca 28. sz. alatti üzemében. Termelését beillesztette a 3 éves terv keretébe és a Gazdasági Főtanács rész- és ön-kiutalásai alapján azt tűzte ki céljává, hogy gazdasági életünk megerősödésével párhuzamosan a 3 éves terv befejezéséig minden kis falu vagy felcsendüljön a béke harangja. (X)

A II. világháború alatti évekről nincs adatunk a működéséről, és azt sem tudjuk, mi szél hozta őt Palotára. Könnyen lehet, hogy valamelyik orgonakészítő javaslatára költözött ide. 1942-ig még biztosan a pesti címen dolgozott. 1946-ban Palotán a Klára u. 23-ban (ma ez az Istvántelken fekvő utca Újpesthez tartozik) lakik, műhelye pedig a Zrínyi u. 28. alatt működik. 1949-ben átköltözik a Köztemető (korábban Czabán Samu, ma Cserba Elemér) utca 16. szám alá. 1951-ben államosítják az üzemét, 1957-ben visszakapja. 1959-ben 72 éves korában a Szövogyár u. 1. szám alatti házban éri a halál. Érdekesség, hogy 70 évesen még megnősült, újdonsült özvegye Adorján Mária próbálkozott az üzemet tovább vinni, illetve a félkész harangokat befejezni. Első neje (akit 1912.07.07-én vett el) Cirkó Regina 1955-ben hunyt el. Lányuk Szlezák Margit Ágnes 1913.04.26-án született és 1932.09.03-án ment hozzá Barcs István kötelgyártóhoz. Szlezák Ráfael, és lánya Margit házassági tanúja egyébként Szlezák László volt. A képeken látható unokájáról (?) Bálint Györgyről nem sikerült adatot gyűjtenem. Unokabátyja - László - 1953-ban hunyt el, az ő nevelt fia Gombos Lajos vitte tovább az öntés hagyományát, akinek fia Miklós ma Órbottyánban önti a harangokat². Szlezák Ráfaelnek 2014-ben posztumusz díszpolgári címet adományozott a XV. kerületi Önkormányzat.

Szlezák Ráfael hiába önállósodott, addigra a világháború miatt se pénz, sem kellő anyag nem igen állt rendelkezésre, pedig a körülmények

Hír

(FORRÁS: FRISS ÚJSÁG 1948.07.25. 169. SZÁM 4. OLDAL)

miatt rengeteg harangot kellett pótolni. Unokabátyja szerencsésebb időben tudta a műhelyét felfuttatni, amikor az egyházak még vagyonosabbak voltak, és akkoriban még Nagy-Magyarország területéről is voltak megrendelések.

Bár a Szlezák László nevet több harangra vették fel, de fontos tudni, hogy körülbelül 4000 harang esetén nem szól róla a fáma, de Ráfael verítéke is kellett ahhoz, hogy elkészüljenek és mind a mai napig délben hallhatók legyenek. Rákospalotán az evangélikus nagytemplom, a Juhos utcai kis evangélikus templom, a MÁV-telepi Jézus Szíve plébániatemplom harangjai is Szlezák kéz által készültek.

Harang

készítése bízalom dolga! Minden harangot hangskála szerint legfinomabb vörösrézből és angol önből öntöm, melyért felelősséget vállalok.

Emellett szólnak megrendelőim számtalan elismerő levelei.

Helyszíni kiszállást és költségvetést díjtalanul végzem.

Szíves meghívásukat kérve, tisztelettel

SZLEZÁK RÁFAEL

harangöntőmester
Budapest VI.,
Frangepán-u. 80.
(Saját ház.)

Pápai Sz. Ferenc-rendi templom 500 kg-os harangja. Készült a hadifogságban elhunyt hősök emlékére.

Készít: új harangokat, harangvaskoronákat és vasállványokat. Repedt harangokat átönti legjutányosabb árban. Kedvező fizetési feltételek.

Telefon-hívó: 49-01-51

Ráfael hirdetése 1938-ból

(FORRÁS: NÉPTANÍTÓK LAPJA 71. ÉVF 9. SZÁM – 1938.05.01)

2 <http://www.harangontes.hu>

Szlezák Ráfael műhelyében, az általa öntött harangok

(a lista természetesen nem teljes)³:

- Abaujvecseri ref. templom, 1935, nagyharang
Agárdi ev. ref. templom, 1937
Ajakai rk. templom, 1939
Albertirsai ev. templom, 1959
Alsóberecki ref. templom, 1958
Aranyosapáti r. kat. templom, 1948
Bagi plébániatemplom, 1952
Balatonszárszói rk. templom, 1939
Bátai plébániatemplom, 1939, Hunyadi emlékharang
Bekecsi gör. kat. templom, 1947
Béri ev. templom, 1948, kisharang
Bihardancsházai ref. templom, 1959, kis- és nagyharang
Bodrogkeresztúri r. kat. templom, 1954
Borsodnádasdi Szent István templom, 1947
Botpaládi ref. templom, 1956
Budapest-Fasori Evangélikus templom, 1948, középharang
Budapest-Felsővizivárosi Szent Anna plébániatemplom, 1947, Szent Anna harang
Budapest-Budavári ev. templom, 1948
Budapest-Újlaki Sarlós Boldogasszony plébániatemplom, 1949, középső- és kisharang
Budapest-Istenhegyi rk. Szent László plébániatemplom, 1938, nagyharang
Budapest-Józsefvárosi Szent József plébániatemplom, 1948, Szent Katalin harang
Budapest-Kőbánya Feltámadt Krisztus templom, 1958, nagyharang
Budapest-Rákoskeresztúri Szent Kereszt Felmagasztalása plébániatemplom, 1950, Jubileumi harang
Budapest-Rákoshegyi ref. templom, 1940
Budapest-Szemere-telepi Szentséges Szűz Mária és Mihály Arkangyal kopt templom, 1936
Budapest-Pestszentimrei Szent Imre plébániatemplom, 1947
Budapest-Wekerle-telepi ref. templom, 1948
Budapest-Kispesti Rózsatéri ref. templom, 1948
Budapest-Pesterzsébeti Szabó-telepi ref. imaház, 1948
Budapest-Remetekertvárosi Szentlélek plébániatemplom, 1939
Budapest-Soroksár-Újtelepi Fatimai Szűzanya plébániatemplom, 1959, középső harang
Celdömölki ev. templom, 1950
Csengődi rk. templom, 1939
Csongrádi ref. templom, 1948
Csornai Jézus Szíve templom, 1939
Csorvási ref. templom, 1938, kisharang
Csókakői r. kat. templom, 1959
Csömöri ev. templom, 1958, nagyharang
Dámóci gör. kat. templom, 1957
Drávaszentesi rk. templom, 1939
Dunavarsány-Délegyházai ref. templom, 1939
Érdi ref. templom, 1937
Felsőregmeci ref. templom, 1937
Fóti ref. templom, 1947, középső harang
Fülpösdaróci ref. templom, 1956
Füzérradványi ref. templom, 1953
Garabonci rk. templom, 1939
Gesztelyi ref. templom, 1959
Gyöngyösi ref. templom, 1948, kis- és nagyharang
Győrteleki ref. templom, ÉN
Hajdúbagosi ref. templom, 1949, kisharang
Hegyháthódási ev. templom, 1948
Hernádnémeti ref. templom, 1957, két harang
Ikladi ev. templom, 1959, Hősök harangja
Jászboldogháza Szent Család plébániatemplom, 1949, középső harang
Jászkarajenői Nagyboldogasszony plébániatemplom, 1949, Szent László harang
Jáskiséri Szent Kereszt felmagasztalása templom, 1956, nagyharang
Kabai ref. templom, 1937, nagyharang
Kalocsai-Szőlőhegyi Szent Péter plébániatemplom, 1939, kisharang
Karcasai ref. templom, 1949
Karmacsi rk. templom, 1938
Kányi gk. templom, 1939
Károlyfalvi r. kat. templom, 1935 kisharang
Keceli Szentháromság plébániatemplom, 1947
mindkettő, Magyarok Nagyasszonya harang, Szent István harang
Kenézlői gk. templom, 1939

³ A harang adatokat nagyrészt a <http://www.magyarharangok.hu> oldalon (külön köszönet Bajkó Ferenc úr hozzájárulásáért), illetve a Szabad Nép hasábjain találtam meg. További források: Patay Pál: Zempléni harangok, uő: Beregi harangok, uő: Szatmári harangok, uő: Vasi harangok, uő: Nógrád megye harangjai; Dudás Lajos-Kóhegyi Mihály: Csongrád régi és mai hangjai;

Kisari ref. templom, 1946, nagyharang
 Kiscecseti rk. harangláb, 1957, kisharang
 Kiscépusztai vas harangállvány, 1954
 Kiskőrösi Szent József plébániatemplom, 1948
 mindkettő, középső- és kisharang
 Kiskunmajsai Kisboldogasszony plébániatemplom,
 1947, lélekharang
 Kocsordi unitárius templom, 1937
 Kunhegyesi ref. templom, 1953, nagy- és kisharang
 Kunszentmiklós ref. templom, 1957, kisharang
 Lácacsékei gör. kat. templom, 2 harang, 1950 és 1954
 Lácacsékei r. kat. harangláb, 1948
 Magyarécei rk. templom, 1957, kisharang
 Mersei ev. templom, 1959
 Mezőzombori ref. templom, 1949
 Miskolci Nagyboldogasszony gör. kat. plébánia-
 templom, 1949, 1995-ben a középharang megrepedt,
 leszerelve
 Miskolc-Tetemvári ref. templom, 1938, 1997-ben az
 Ödön harang megsemmisült
 Miskolc-Felsővárosi ref. templom, 1949
 Miskolc-Görömbölyi ref. templom, 1959, nagy-
 harang
 Mohácsi Szent István király (ferences) templom,
 1938
 Mohácsi Szent Kereszt (Püspök) templom, 1937
 Móricgát-pusztai ref. templom, 1959 - az utolsó
 műve
 Nagyatádi r. kat. templom, 1956
 Nagymarosi Szent kereszt felmagasztalása plébánia-
 templom, 1948 Boldogasszony harang
 Nagyoroszi rk. templom, 1949, nagy-, közép- és kis-
 harang
 Nagyrábéi ref. templom, 1952, Bethlen harang
 Nyárádi r. kat. templom, 1957
 Nyékládházi Szűz Mária Szeplőtlen Szíve templom,
 1939
 Nyergesújfalui Szent Mihály rk. templom, 1949
 Nyíri r. kat. templom, 1938
 Nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya Székesegy-
 ház, 1947, közép- és kisharang
 Nyírlugosi rk. templom, 1939
 Nyírpazonyi gör. kat. templom, 1948, nagyharang
 Orosházi ref. templom, 1949, nagyharang
 Pápai Kisboldogasszony-templom, 1938, Hadi-
 fogoly hősök emlékére
 Pécsi Szent István templom, 1954 Szent István
 harang
 Penészeleki gk. templom, 1939
 Pítvarosi ev. templom, 1948 mindkettő, nagy- és kis-
 harang
 Pomázi Szent István király plébániatemplom, 1948,
 Boldogasszony harang
 Porcsalmi gör. kat. templom, 1956
 Repceszemerei rk. templom, 1939
 Sajókazai ref. templom, 1938
 Ságújfalui rk. templom, 1938, nagyharang
 Sárospataki r. kat. templom, 1938, két (vagy három?)
 harang
 Sárospataki ref. templom, 1949 és 1951, két harang
 Sárospataki gör. kat. templom, 1948
 Sátoraljajhelyi r. kat. főplébánia, 1950
 Somogyszobi r. kat. templom, 1938
 Sósikúti r. kat. templom, 1935 Szent Erzsébet harang
 Szakácsi rk. templom, 1939
 Szamosújlaki ref. harangláb, 1953
 Szanki ref. templom, 1937
 Szegedi Honvéd téri ref. templom, 1948 mindkettő,
 nagy- és kisharang
 Szeged-Tarjánvárosi Szent Gellért plébániatemplom,
 1938, Szent György harang
 Szendehely-Katalinpusztai fa harangláb, 1955,
 kisharang
 Szilaspogonyi rk. templom, 1948, nagy- és közép-
 harang
 Szolnoki ref. templom, 1948, legkisebb-, közép- és
 nagyharang
 Taktaharkányi ref. templom, 1955
 Tapolcai Nagyboldogasszony templom, 1947
 Tapolcai protestáns templom, 1937
 Tiszadada ref. templom, 1946, nagyharang
 Tiszaladányi ref. templom, 1948
 Tiszaroffi ref. templom, 1947, nagy- és középharang
 Tornai rk. templom, 1939
 Tótkomlói ev. templom, 1949, delelő harang
 Turai plébániatemplom, ÉN, lélekharang
 Veresegyházi ev. templom, 1937, nagyharang
 Vissi gör. kat. harangláb, 1946
 Vizslási rk. templom, 1949
 Zalkodi gör. kat. harangláb, 1938
 Zsombói rk. templom, 1939